Monimuotoiset perheet -verkoston lausunto

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kirjallinen kuuleminen hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi työeläkelain ja kansaneläkelain muuttamiseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi

Monimuotoiset perheet -verkosto kiittää mahdollisuudesta kirjalliseen kuulemiseen Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ja lausuu kantanaan seuraavaa:

Verkosto kiittää hallituksen esitystä siitä, että leskeneläke ulotettaisiin myös avoliitosta leskeksi jääneisiin, joilla on avopuolison kanssa yhteinen lapsi. Lisäksi verkosto tervehtii ilolla esitystä työeläkelain mukaisen lapseneläkkeen jatkamisesta kahdella vuodella siten, että se kelan lapseneläkkeen sekä juridisten vanhempien elatusvelvollisuuden tapaan kattaa lapsen mahdollisen toisen asteen koulutusvaiheen. Verkosto kiittää myös sitä, että leskeneläkettä vastaava määrä voidaan maksaa lapseneläkkeenä lapselle, jos leskeneläkkeen saajaa ei ole. Näin turvataan lapsen asemaa elämän traagisessa muutoskohdassa.

Verkosto suhtautuu kuitenkin hyvin kriittisesti siihen, että esityksen mukaan leskeneläke rajaisi edelleen ulkopuolelle nuoret lesket, joilla ei ole avio- tai avopuolisonsa kanssa yhteistä lasta. Tämä on erityisen väärin tilanteessa, jossa henkilö ei puolison sairauden tai tahattoman lapsettomuuden vuoksi ole ehtinyt tai pystynyt saamaan puolisonsa kanssa yhteistä lasta. Tämä rajaus asettaa lesket keskenään eriarvoiseen asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella ja on siksi hengeltään perustuslain syrjintäkiellon vastainen.

Avoliiton 5 vuoden keston edellyttäminen siinäkin tilanteessa, jossa parilla on yhteisiä lapsia, on kohtuuton rajaus. Avoliiton, jossa puolisoilla on yhteisiä lapsia, tulisi aina oikeuttaa leskeneläkkeeseen.

Lisäksi esitys leikkaisi sekä työeläkelain että Kelan maksaman leskeneläkkeen kategorisesti määräaikaiseksi. Työeläkejärjestelmästä maksettavien eläkkeiden osalta leikkaus on dramaattinen, sillä tällä hetkellä ko. järjestelmästä maksettavat eläkkeet myönnetään pääsääntöisesti toistaiseksi. Kelan eläkkeiden leikkaus puolestaan kohdentuisi niihin leskiin, joiden tulot ovat kaikkein pienimmät. Uudistus heikentää olennaisesti leskien taloudellista asemaa.

Verkosto huomauttaa, että koska leskeneläkkeestä on esityksen mukaan tulossa yhä vahvemmin kriisivaiheen sopeutumiseen auttava tukimuoto, olisi loogista, että se ulotettaisiin koskemaan kaikkia kriisivaiheita yhtäläisesti. Lesken tuen tarve ei riipu siitä, kuinka kauan liitto on kestänyt tai onko parilla yhteisiä lapsia. Esimerkiksi uusperhetilanteessa parilla voi olla taloudessaan useita lapsia, joista yksikään ei kuitenkaan ole parin yhteinen. Näissä tilanteissa on kohtuutonta, että leski jää yhä ilman eläkettä siksi, ettei parilla ole nimenomaan yhteisiä juridisia lapsia.

Monimuotoiset perheet
Hämeentie 29, 7. krs. 00500 Helsinki
www.monimuotoisetperheet.fi

Verkosto huomauttaa, että on epäloogista yhtä aikaa jatkaa lapseneläkettä siihen asti, kunnes lapsi täyttää 20 vuotta ja katkaista leskeneläkkeen maksu siihen, kun nuorin edunjättäjän kanssa yhteinen lapsi täyttää 18 vuotta. Lesken tilanne ei olennaisesti muutu lapsen täysi-ikäistyessä, sillä myös lesken elatusvelvollisuus lapseen ja vastuu hänen toimeentulostaan jatkuu siihen, kun lapsi on käynyt toisen asteen opinnot loppuun. Leskeneläkkeen maksua tulisi jatkaa vähintään siihen asti, kunnes nuorin lapsi on täyttänyt 20 vuotta.

Lisätietoja

Anna Moring
Johtava asiantuntija
Monimuotoiset perheet -verkosto
050 3750832
anna.moring@monimuotoisetperheet.fi

Monimuotoiset perheet -verkosto on kymmenen suomalaisen perhejärjestön yhteistyöverkosto, johon kuuluvat Adoptioperheet ry, Familia ry, KÄPY – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.